

INTRODUCERE

În contextul aderării României la UE în anul 2007, politica națională de dezvoltare a României se va racorda din ce în ce mai strâns la politicile, obiectivele, principiile și reglementările comunitare în domeniu, în vederea asigurării unei dezvoltări socio-economice de tip „european” și reducerea cât mai rapidă a disparităților semnificative față de Uniunea Europeană.

Conform ultimelor date statistice publicate de Comisia Europeană, în ultimii ani România a înregistrat o îmbunătățire notabilă a convergenței reale în termeni de produs intern brut pe locuitor exprimat la standardul puterii de cumpărare, ajungând să reprezinte, în anul 2004, 28,8% din media UE-15 și 31,1% din media UE-25, față de 23% și respectiv 25,2% în 2000. Cu toate acestea, România continuă să se plaseze în urma tuturor noilor State Membre, decalajul pe care trebuie să-l recupereze fiind semnificativ.

Planul Național de Dezvoltare (PND) este instrumentul fundamental prin care România va încerca să recupereze cât mai rapid disparitățile de dezvoltare socio-economică față de Uniunea Europeană. PND este un concept specific politicii europene de coeziune economică și socială (Cohesion Policy) și reprezintă *documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală, elaborat într-un larg parteneriat, care va orienta și stimula dezvoltarea socio-economică a României în conformitate cu Politica de Coeziune a Uniunii Europene.*

Se impune sublinierea clară a caracterului specific al PND 2007-2013. Acesta nu substituie o Strategie Națională de Dezvoltare Economică, ci reprezintă o componentă esențială a acesteia. În accepțiunea politicii de coeziune, PND reprezintă un **instrument de prioritizare a investițiilor publice pentru dezvoltare**. Rațiunea elaborării PND este aceea de a stabili direcțiile de alocare a fondurilor publice pentru investiții cu impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale, din surse interne (buget de stat, bugete locale, etc.) sau externe (fondurile structurale și de coeziune, fonduri UE pentru dezvoltare rurală și pescuit, credite externe, etc.), în scopul diminuării decalajelor de dezvoltare față de Uniunea Europeană și a disparităților interne (ex. urban-rural, regiunea X față de media națională etc.). De altfel, PND nu conține aspecte de reglementare legislativă, construcție instituțională sau reformă structurală, acestea fiind apanajul altor documente programatice, cum ar fi Programul Economic de Preaderare sau viitorul Program Național de Reformă.

Pornind de la discuțiile tehnice cu Comisia Europeană la Capitolul 21 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale”, elaborarea PND 2007-2013 a demarat în anul 2004 pe baza ideii că acest document va fi **orientat în principal asupra priorităților și obiectivelor compatibile cu domeniile de intervenție a Fondurilor Structurale și de Coeziune**. Această abordare este justificată atât prin rolul PND de fundamentare generală a accesului la Fondurile Structurale și de Coeziune, cât și prin prisma faptului că politica de dezvoltare a României va trebui să se alinieze după anul 2007 la prioritățile comunitare de dezvoltare și să fie bazată pe măsuri considerate stimuli de dezvoltare socio-economică durabilă la nivel european.

În contextul reformei Politicii de Coeziune a UE pentru perioada 2007-2013 și a modificării subsecvente a reglementărilor privind managementul fondurilor structurale și de coeziune, PND reprezintă documentul pe baza căruia va fi elaborat *Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013 (CSNR)*¹, reprezentând strategia convenită cu Comisia Europeană pentru utilizarea instrumentelor structurale.

¹ Conform viitorului acquis privind fondurile structurale și de coeziune, Cadrul de Sprijin Comunitar va fi înlocuit de Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR), document de programare care stabilește domeniile strategice de intervenție ale instrumentelor structurale în fiecare stat membru și care se negociază cu Comisia Europeană. Programele Operaționale de implementare a acestor fonduri derivă din CSNR.

Este important de subliniat legătura cu prioritățile europene de dezvoltare. În perioada de referință a PND 2007-2013, România trebuie să se racordeze atât la Politica de Coeziune a Uniunii Europene, cât și la prioritățile Agendei Lisabona, la realizarea cărora va trebui să-și aducă propria contribuție. Este de menționat că propunerile Comisiei Europene privind managementul Fondurilor Structurale în perioada de programare 2007-2013 reflectă o reorientare sporită în sensul susținerii eforturilor de atingere a obiectivelor fundamentale de la Lisabona și Göteborg, respectiv *creșterea competitivității, ocuparea deplină și protecția durabilă a mediului*. Pe aceleași obiective se axează și Strategia de dezvoltare a PND 2007-2013, în încercarea de a realiza reducerea cât mai rapidă a decalajelor existente față de UE prin metode promovate la nivel european și care vor beneficia de o susținere financiară substanțială din partea UE.

În ceea ce privește Strategia PND, având în vedere obiectivul global de reducere a decalajelor de dezvoltare față de UE și pornind de la o analiză cuprinzătoare a situației socio-economice actuale, au fost stabilite **șase priorități naționale de dezvoltare**, ce grupează în interior o multitudine de domenii și sub-domenii prioritare:

- **Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere**
- **Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport**
- **Protejarea și îmbunătățirea calității mediului**
- **Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative**
- **Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol**
- **Diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării**

Acest set de priorități asigură continuitatea față de prioritățile stabilite în PND 2004-2006 și a fost agreat de principiu cu Comisia Europeană. Mai mult decât atât, în cadrul negocierilor la Capitolul 21 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale” (închise la data de 23 septembrie 2004), autoritățile române și Comisia Europeană au stabilit viitoarele Programe Operaționale prin intermediul cărora se vor gestiona Fondurile Structurale și de Coeziune pe baza domeniilor acoperite de prioritățile sus formulate (cu excepția agriculturii, dezvoltării rurale și pescuitului, care vor fi finanțate din instrumente comunitare distincte).

Strategia PND 2007-2013 este structurată pe cele șase priorități naționale de dezvoltare, limitarea numărului de priorități fiind de natură să asigure concentrarea resurselor disponibile pe realizarea acelor obiective și măsuri cu impact maxim asupra reducerii decalajelor față de UE și a disparităților interne. Trebuie precizat, însă, că în interiorul acestor priorități sunt abordate numeroase domenii / sectoare de intervenție specifice, cum ar fi educația, sănătatea, energia, sectorul comunicații și IT, prevenirea riscurilor naturale etc.

Formularea obiectivelor strategice ce contribuie la realizarea priorităților naționale de dezvoltare încearcă să îmbine, pe de o parte, elementele politicilor sectoriale și ale politicii de dezvoltare regională, inclusiv prin prisma Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă a României „Orizont 2025”, și, pe de altă parte, orientările strategice la nivel european și cerințele specifice legate de accesarea fondurilor comunitare post-aderare.

Strategia PND va fi finanțată din surse multiple. Așa cum s-a menționat anterior, PND 2007-2013 va reprezenta un instrument de prioritizare a investițiilor publice pentru dezvoltare, asigurând fundamentarea generală a direcțiilor de alocare a fondurilor publice pentru investiții cu impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale, din surse interne (buget de stat, bugete locale etc.) sau externe (instrumentele structurale ale UE², fondurile UE de tip structural pentru agricultură, dezvoltare rurală și pescuit³, credite

² Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune

externe, etc.). Programarea financiară a PND, care a urmărit realizarea unui tablou general realist al surselor de finanțare a dezvoltării ce ar trebui utilizate în perioada 2007-2013 pentru creșterea convergenței cu UE, a condus la o sumă estimativă globală de cca. 58,7 miliarde Euro, din care cca. 43% reprezintă aportul Uniunii Europene.

În cadrul negocierilor de aderare la Capitolul 21 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale”, **România și-a asumat angajamentul de a finaliza PND prin aprobarea sa de către Guvern în decembrie 2005.**

În vederea realizării acestui angajament complex, Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de coordonator al elaborării PND și al pregătirilor pentru managementul Fondurilor Structurale și de Coeziune (conform HG nr. 497/2004), a realizat măsurile și acțiunile necesare, împreună cu ministerele, celelalte instituții și partenerii implicați în acest proces și în conformitate cu cerințele derivând din reglementările naționale și comunitare relevante, precum și cu calendarul de lucru convenit cu Comisia Europeană.

În primul rând, a fost aprobată HG nr. 1115/2004 privind elaborarea în parteneriat a Planului Național de Dezvoltare, care a stabilit principiile de elaborare a PND, rolul diferitelor instituții în procesul de elaborare și modalitățile de cooperare inter-instituțională și de consultare partenerială. În acest sens a fost constituit Comitetul Interinstituțional pentru elaborarea PND, structura partenerială consultativă la nivel național, precum și șapte grupuri de lucru tematice.

Proiectul final al PND reflectă activitățile intense desfășurate în perioada mai 2004 – decembrie 2005 de diverse instituții și organizații implicate în elaborarea documentului, sub coordonarea Ministerului Finanțelor Publice, precum și consultările parteneriale organizate la nivel național, regional și local.

PND 2007-2013 încearcă să reflecte cât mai fidel prioritățile stringente de dezvoltare ale României la nivel național, regional și local și propune susținerea acestora prin investiții publice concentrate, alocate pe bază de programe și proiecte. Implementarea strategiei de dezvoltare prin utilizarea eficientă a fondurilor prevăzute, atât interne, cât și externe, va conduce, la orizontul anului 2013, la o Românie competitivă, dinamică și prosperă, integrată cu succes în Uniunea Europeană și aflată pe un trend de dezvoltare rapidă și durabilă.

³ Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, Fondul European de Pescuit. Nu sunt incluse ajutoarele agricole directe.